

Brüssel, 1.2.2022
COM(2022) 37 final

2022/0026 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS
makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale

{SWD(2022) 25 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ukraina on arendanud alates 2014. aastast tugevat partnerlust Euroopa Liiduga, minnes kaugemale tavapärasest kahepoolsest koostööst, et saavutada järkjärguline poliitiline assotsieerumine ja majanduslik integratsioon. 1. septembril 2017 jõustunud ELi-Ukraina assotsieerimisleping, mis sisaldab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevaid sätteid, on peamine vahend, mis toob Ukraina ja ELi teineteisele lähemale. Lisaks tihedamate poliitiliste sidemete, tugevamate majandussidemete ja ühiste väärtuste austamise edendamisele on lepinguga loodud kindel raamistik selleks, et viia ellu põhjalik reformikava, milles keskendutakse korrupsioonivastasele võitlusele, sõltumatule kohtusüsteemile, õigusriigile ja paremale ettevõtluskliimale. EL on pidevalt toetanud neid reforme, mis on olulised selleks, et meelitada keskpikas perspektiivis ligi investeringuid, suurendada tootlikkust ja tõsta elatustaset. Muude toetusvahendite kasutamise kõrval on EL andnud Ukrainale viis korda järjest makromajanduslikku finantsabi, andes aastatel 2014–2021 laenudena kokku 5 miljardit eurot.

Ent hoolimata pikaajalisest strateegilisest poliitilisest suundumusest ja pühendumisest reformide elluviimisele seisab Ukraina endiselt silmitsi suurte probleemidega. Alates COVID-19 pandeemia puhkemisest on nakatunud enam kui 3,8 miljonit ja nakkuse tõttu surnud peaaegu 100 000 inimest. Majanduskasv taastus 2021. aastal aeglaselt (eeskätt jaemüügi- ja ehitussektori toel) ning tulevikuväljavaateid varjutavad märkimisväärsed riskid. Inflatsioon kiirenes ja jõudis 2021. aasta lõpuks 10 %-le. Kasvavad geopoliitilised pinged piiril Venemaaga on tublisti mõjutanud kindlustunnet, eelkõige välisinvestorite seas. Omavaluuta on alates 2021. aasta novembri keskpaigast kaotanud 9 % oma väärtusest USA dollari suhtes, hoolimata samal ajavahemikul toimunud Ukraina keskpanga sekkumistest kogusummas umbes 1,6 miljardit USA dollarit, mille tulemusel ametlikud reservid kahanesid 5,5 %.

Selles kontekstis tõusis Ukraina valitsuse eurovõlakirjade tootlus 2022. aasta jaanuari keskel ebaproportsionaalselt kõrgeks. Seega ei ole enam võimalik Ukraina maksebilansi puudujäägi jätkusuutlik katmine erasektori vahenditega. Vastavalt Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) viimastele prognoosidele, mis esitati 8. novembril 2021 lõpule viidud ja 22. novembril 2021 heaks kiidetud esimeses programmi läbivaatamises, suurendab juurdepääsu puudumine kapitaliturgudele riigi rahastamispuudujääki 2022. aastal vähemalt 2,5 miljardi USA dollari võrra. Peale selle õhnestavad Ukraina juba niigi ohustatud majanduslikku ja finantsstabiilsust suurenevad geopoliitilised pinged. Pidevad julgeolekuohud on juba kaasa toonud märkimisväärselt kapitali väljavoolu. Kahjulik mõju tulevastele investeringutele, mille vallas Ukraina on juba niigi naaberriikidest maha jäänud, vähendab veelgi riigi suutlikkust panna vastu nii majandus- kui ka poliitilistele šokkidele. Lisaks panevad praegu Ukrainat ähvardavad arvukad ohud suure surve alla riigi institutsioonid seoses vajadusega kaitsta oma kodanikke, mis tekitab märkimisväärsed lisariske riigi ja laiema ühiskonna üldisele stabiilsusele.

Võttes arvesse asjaolu, et tulenevalt suurenenud geopoliitilisest ebakindlusest ja selle mõjust majanduslikule olukorrale Ukrainas on kaotatud juurdepääs rahvusvaheliste kapitaliturgudele, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku anda stabiilsuse edendamiseks Ukrainas laenudena 1,2 miljardit eurot makromajanduslikku finantsabi.

Erakorraline makromajanduslik finantsabi, mis on kavandatud kiire toetuse andmiseks ägeda kriisi ajal ja riigi vastupanuvõime suurendamiseks, makstakse välja 12 kuu jooksul kahes

osas. Esimene osamakse tehakse poliitilise eeltingimuse täitmise ja IMFi programmi rahuldava elluviimise korral pärast käesoleva ettepaneku heakskiitmist, ELi esindava Euroopa Komisjoni ja Ukraina vahel kokku lepitud struktuuripoliitika meetmeid sisaldav vastastikuse mõistmise memorandumil jõustumisel. Teise osamakse tegemine on seotud nii IMFi programmi kui ka vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud poliitikameetmete jätkuva rahuldava elluviimisega. Vastastikuse mõistmise memorandumis, mis on kõnealuse erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise alus, keskendutakse tõenäoliselt piiratud arvule teostatavatele lühiajalistele poliitikameetmetele kõige kiiremat tegutsemist nõudvates poliitikavaldkondades, nagu majandusliku vastupanuvõime ja stabiilsuse suurendamine, valitsemine ja õigusriik ning energeetika. Järgmise pikaajalisema makromajandusliku finantsabi kavandamisel võidakse vaadata praegusest kriisist kaugemale ja keskenduda laiematele reformiprioriteetidele. Kavandatava meetme rakendamisega samal ajal antakse tõenäoliselt toetust ka naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Gloaalne Euroopa“ rahastatava eelarvetoetuse raames. Väljakuulutatud 120 miljoni euro suurune lisatoetus sellest instrumendist on oluline, et veelgi suurendada Ukraina riigi ülesehitamise ja vastupanuvõime suurendamise alaseid püüdlusi. Peale selle teeb EL Ukrainaga tihedat koostööd seoses Ukraina taotlusega saada olukorra stabiliseerudes korrapärast makromajanduslikku finantsabi.

Nagu käesoleva ettepaneku juurde kuuluvas komisjoni talituste töödokumendis täpsemalt selgitatud, leiab komisjon, tuginedes muu hulgas Euroopa välisteenistuse koostatud hinnangule poliitilise olukorra kohta, et kavandatud makromajandusliku finantsabi andmise poliitilised ja majanduslikud eeltingimused on täidetud.

- **Üldine taust**

Ukraina ja Venemaa piiril esinevatest geopoliitilistest pingetest ja julgeolekuprobleemidest tulenevad riskid on alates novembri keskpaigast pidevalt suurenenud. Need on avaldanud ränka mõju investorite kindlustundele, mida tõendab kapitali katkematu väljavool ja ametlike välisvaluutareservide kahanemine. Grivna nõrgenemine hoolimata Ukraina keskpanga pidevast omavääringut toetavast sekkumisest ning asjaolu, et valitsus on sisuliselt kaotanud juurdepääsu kapitaliturgudele, suurendavad märkimisväärselt riske Ukraina makromajanduslikele väljavaadetele. Pärast oodatust väiksemat, vaid 4 % majanduslangust 2020. aastal kahanes sisemajanduse koguprodukt 2021. aasta esimeses kvartalis eelmise aastaga võrreldes 2,2 %. Teises kvartalis toimunud 5,7 % suurune kasv võrreldes eelmise aastaga on pettumust valmistav, arvestades varasema languse suurust, ja sellele järgnes kasvu aeglustumine 2,7 %-le kolmandas kvartalis. Väikese kasvu põhjuseks on nii praegune keeruline pandeemiaolukord (COVID-19 juhtumite arv kasvab ja 2022. aasta jaanuari lõpu seisuga oli vaktsineerituse tase võrdlemisi madal (33 %)) kui ka suurenevate pingete mõju kindlustundele, samuti piiravad struktuursed tegurid, sealhulgas pidevalt madal investeringute määr. Tulevaste poliitiliste jõupingutuste tegemisel jäävad investeerimist pärssivate märkimisväärsede struktuursete takistustena tähelepanu keskmesse endiselt laialt levinud korrupsioon ja riigile kuuluvate ettevõtete tiheda võrgustiku lõpetamata juhtimisreform.

Võttes arvesse rahapakkumise kasvu ja kiirenevat inflatsiooni, tõstis Ukraina keskpank ajavahemikus 2021. aasta juunist 2022. aasta jaanuarini oma baasintressimäära 400 baaspunkti võrra 10 %-le. Pärast inflatsioonitempo märkimisväärselt aeglustumist 2020. aasta esimeses pooles oli inflatsioon hakanud 2020. aasta novembris taas kiirenema. Tarbekaupade hinnatõus oli 2021. aasta septembris keskmiselt 11 % ja aeglustus detsembris, jõudes 10 %-le. Tarbijahinnaindeksi inflatsioon kiireneb endiselt: 2021. aasta detsembris oli see muljetavaldav 62,2 %. Ehkki Ukraina keskpank leiab, et inflatsiooni haripunkt on saavutatud, on 2022. aastal oodata täiendavat rahapoliitika karmistamist, eriti selleks, et hoida

inflatsioon 4–6 % eesmärgi piires. Võttes arvesse seda, et rahastamistingimusi muudetakse praegu kogu maailmas järk-järgult rangemaks, ning kuna Ukraina puhul on tegemist tekkiva turuga, suurendab riigi haavatavust veelgi üleilmsete riskide ümberhindamine.

Tänu majanduskasvu taastumisele ja suuremale maksutulule hinnatakse 2021. aasta riigieelarve puudujäägi suuruseks 3,1 % sisemajanduse koguproduktist, mis on 200 baaspunkti võrra väiksem kui algselt kavandatud puudujääk. Riigi tulud suurenesid 2021. aastal 24 % ehk kavandatud 2,8 protsendipunkti rohkem ning riigi kulutused kasvasid 11 % ehk 1,5 protsendipunkti vähem kui oli eesmärgiks võetud. Neid tulemusi arvesse võttes läks riigi rahandusel möödunud aastal hästi. 2022. aasta eelarvepuudujäägi suuruseks on praegu kavandatud 3,5 % sisemajanduse koguproduktist, kuid tegelik tulemus on äärmiselt ebakindel, võib olla märgatavalt halvem ja sõltub eeskätt rahvusvahelise geopoliitilise olukorra arengust.

Pärast majanduskasvu taastumist asendus 2020. aasta märkimisväärne jooksevkonto ülejääk, mis kajastas nõudluse kokkutõmbumist, 2021. aastal puudujäägiga. 2020. aastal oli jooksevkonto ülejääk 5,3 miljardit USA dollarit, ajavahemikus 2021. aasta jaanuarist augustini aga registreeriti 830 miljoni USA dollari suurune puudujääk (0,5 % sisemajanduse koguproduktist). Sama ajavahemiku jooksul suurenesid kauba eksport ja import eelmise aastaga võrreldes vastavalt 36 % ja 30 %, mille tulemuseks oli 3 miljardi USA dollari suurune kaubavahetuse puudujääk. Teenuste valdkonnas, kus eksport ja import suurenesid vastavalt 12 % ja 21 %, oli 2,3 miljardi USA dollari suurune ülejääk. Esmane tulu jäi märkimisväärseks, 3 miljardi USA dollari suurusesse puudujääki – vastupidiselt ajavahemikule 2020. aasta jaanuarist augustini, kui see oli 3,2 miljardi USA dollari suuruses ülejäägis – hoolimata sellest, et rahasaadetised suurenesid 18 %, kasvasid 8,9 miljardi USA dollarini. 2021. aasta esimeses pooles taastusid märkimisväärselt ka välismaised otseinvesteeringud, eelkõige tänu tulu reinvesteeringumisele.

Ametlikud välisvaluutareservid osutusid 2020. aastal kogu pandeemia vältel stabiilseks ning olid 2021. aasta augustis isegi kõigi aegade suurimad (31,6 miljardit USA dollarit), sisaldades IMFi eraldatud eriarveldusühikuid 2,73 miljardi USA dollari ulatuses. Hoolimata reserve väikesest kahanemisest 2021. aasta septembris jätkasid need kasvumist ja olid mullu detsembris endiselt peaaegu 31 miljardit USA dollarit, mida on 6 % rohkem kui aasta varem. Sama eeldatakse, et pärast investorite kindlustunde hiljutist muutumist ja keskpanga sekkumiste tagamist valuutaturul enam kui 700 miljoni USA dollari ulatuses 2022. aasta alguses on ametlikud kahanenud.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 25. mail 2020 vastu otsuse 701/2020/EL, mis käsitles eelmise makromajandusliku finantsabi andmist Ukrainale laenudena kogusummas 1,2 miljardit eurot (osana makromajandusliku finantsabi paketist laienemisprotsessis osalevatele ja Euroopa naabruses asuvatele riikidele COVID-19 pandeemia kontekstis). Abi maksti täielikult välja 2020.–2021. aastal.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatud makromajanduslik finantsabi on kooskõlas Euroopa naabruspoliitika eesmärkidega. See aitab toetada Euroopa Liidu eesmärki tagada majanduslik stabiilsus ja areng Ukrainas ning vastupanuvõime Euroopa idanaabruses üldisemalt. Kõnealuse abi andmisega toetatakse ametiasutuste jõupingutusi stabiilse makromajandusliku raamistiku loomisel ja kaugeleulatuvate struktuurireformide elluviimisel ning niiviisi suurendatakse kokkuvõttes Ukrainas rakendatavate ELi meetmete lisaväärtust ja parandatakse muus vormis riigile antava ELi finantsabi, sealhulgas eelarvetoetuse meetmete ja praeguse mitmeaastase

finantsraamistiku (2021–2027) raames välisrahastamisvahendite kaudu antavate toetuste tulemuslikkust. Kavandatud erakorraline makromajanduslik finantsabi on osa ELi paketist, mis sisaldab ka toetuskomponenti, milleks eraldatakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Globaalne Euroopa“ täiendavad 120 miljonit eurot, ning see on Ukrainale antava üldise rahvusvahelise toetuse lahutamatu osa. Makromajanduslik finantsabi täiendab ka edaspidi muude mitme- ja kahepoolsete rahastajate antavat abi.

Nende jõupingutuste vaagimisel tuleks arvesse võtta olulisi majandussidemeid, mille Ukraina on ELiga loonud. 1. septembril 2017 jõustus ELi-Ukraina assotsieerimisleping. Põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevaid sätteid kohaldati ajutiselt alates 1. jaanuarist 2016, mil EL ja Ukraina hakkasid oma kaupade ja teenuste turge vastastikku avama. EL on Ukraina peamine kaubanduspartner, kelle arvele langes 2020. aastal 38,1 % (väärtuses väljendatuna) Ukraina väliskaubanduse kogukäibest. Kolmandik Ukraina kauba ja teenuste ekspordist on suunatud ELi riikidesse. Import ELi riikidest on kasvanud veelgi enam: 2020. aastal moodustas see koguimpordist 43,3 %.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 212.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Subsidiaarsuse põhimõtet järgitakse, sest liikmesriigid üksi ei suuda piisavalt tagada Ukraina lühiajalise makromajandusliku stabiilsuse taastamise eesmärgi täitmist, mis on paremini saavutatav ELi tasandil. Selle peamine põhjus on riikide eelarvevõimaluste piiratus ning vajadus antavat abi rahastajate vahel korralikult koordineerida, et suurendada mastaabiefekti ja tulemuslikkust.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega: see piirdub lühiajalises perspektiivis makromajandusliku stabiilsuse tugevdamiseks minimaalselt vajalikuga ega lähe selleks vajalikust kaugemale.

Komisjon on teinud IMFi poolt praeguse tugilaenulepinguga seoses antud hinnangute põhjal kindlaks, et kavandatud uus makromajanduslik finantsabi vastab peaaegu poolele 2022. aasta hinnangulisest järelejäänud rahastamispuudujäägist, märkides samas, et see puudujääk arvutati enne kriisi hiljutist süvenemist. See osakaal on kooskõlas makromajandusliku finantsabi andmisel rakendatava koormuse jagamise tavaga (majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 8. oktoobri 2002. aasta järelduste kohaselt oleks assotsieerimislepinguga riigi puhul ülemmäär 60 %), võttes arvesse, et Ukrainale on lubanud abi anda ka teised kahe- ja mitmepoolsed rahastajad.

• Vahendi valik

Projektide rahastamine või tehniline abi ei oleks nimetatud makromajanduslike eesmärkide saavutamiseks sobiv ega piisav. Muude ELi vahenditega võrreldes on makromajandusliku finantsabi peamine eelis see, et selle abil on võimalik leevendada vajadust välisrahastuse järele ning aidata luua stabiilne makromajanduslik raamistik – muu hulgas edendades maksebilansi ja eelarve jätkusuutlikkust – ja sobiv raamistik struktuurireformide jaoks. Kuna makromajanduslik finantsabi aitab ehitada üles asjakohast üldist poliitikaraamistikku, võib

see suurendada ka ELi muude, kitsamini piiritletud eesmärgiga rahastamisvahenditest Ukrainas rahastatavate meetmete tulemuslikkust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Makromajanduslik finantsabi on Ukraina majanduse stabiliseerimiseks antava rahvusvahelise toetuse lahutamatu osa. Käesoleva makromajanduslikku finantsabi käsitleva ettepaneku koostamisel konsulteerisid komisjoni talitused IMFi ja Maailmapangaga, kellel juba on olemas mahukad rahastamisprogrammid. Samuti on komisjon olnud pidevalt ühenduses Ukraina ametiasutustega.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Kooskõlas finantsmääruse nõuetega on komisjoni talitused korraldanud COVID-19ga seotud makromajandusliku finantsabi paketi kontekstis Ukraina rahastamis- ja halduskorra tegevusanalüüsi, et teha kindlaks, kas programmi raames antava abi, sealhulgas makromajandusliku finantsabi haldamise kehtiv kord pakub piisavaid tagatisi. Selle tegevusanalüüsi tegemisel tugineti 2018. aasta tegevusanalüüsi järeldustele, mida võib pidada üldjoontes ajakohaseks, ning 2019. aasta avaliku sektori kulutuste ja finantsvastutuse hindamise aruande põhjalikule analüüsile. Tegevusanalüüsis jõuti järeldusele, et Ukraina rahastamiskord on välja töötatud ja toimib kindlate põhimõtete alusel ning sobib makromajandusliku finantsabi andmiseks. ELi delegatsioon Kiievis jälgib ka edaspidi tähelepanelikult selles valdkonnas toimuvat arengut ja koostab korrapäraselt riigi rahanduse juhtimise reformi eduaruandeid.

- **Mõjuhindang**

ELi makromajanduslik finantsabi on erandlik erakorraline meede, mille eesmärk on aidata kolmandatel riikidel ületada suuri maksebilansiraskusi. Seega on käesolev makromajandusliku finantsabi ettepanek vabastatud komisjoni parema õigusloome suuniste (SWD(2015) 111 final) kohase mõjuhindamise nõudest, sest poliitiliselt on hädavajalik kiiret reageerimist nõudvas olukorras kiirelt tegutseda.

Üldisemalt tuginevad komisjoni ettepanekud makromajandusliku finantsabi kohta kogemustele, mis on saadud ELi naaberriikides varem võetud meetmete järelhindamisel. Uus makromajanduslik finantsabi ning sellega seotud majanduslik kohandamis- ja reformiprogramm aitavad Ukrainal katta lühiajalisi rahastamisvajadusi. Seonduvad poliitikameetmed, mille eesmärk on tugevdada keskpikas perspektiivis riigi maksebilanssi ja rahanduse jätkusuutlikkust, suurendavad vastupanuvõimet ja toetavad kestlikumat majanduskasvu mudelit, täiendades niiviisi praegust IMFi programmi. Poliitikingimused peaksid põhinema alates 2015. aastast rakendatud viie makromajandusliku finantsabi programmi, sh viimase, COVID-19ga seotud erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi saavutustel. Tingimused võivad põhimõtteliselt hõlmata reforme, millega tõhustatakse võitlust korrupsiooni vastu, kohtusüsteemi sõltumatust, riigile kuuluvate ettevõtete juhtimist ja energeetikasektorit.

- **Põhiõigused**

Euroopa naabruspoliitika riikidel on õigus saada makromajanduslikku finantsabi. Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et abikõlblik riik järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sh parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet, ning tagab inimõiguste austamise.

Ukraina ametiasutuste taas kinnitatud pühendumine reformidele ja tugev poliitiline tahe, mida tõendab eelkõige viimase viienda, COVID-19 makromajandusliku finantsabi programmiga seotud struktuuripoliitika tingimuste edukas täitmine peamistes valdkondades (sh kohtusüsteem, hea valitsemistava, õigusriigi põhimõte ja korruptsioonivastane võitlus), on selge positiivne märk. Ametiasutused on kohustunud viima need reformid ellu läbipaistvalt ja kooskõlas ELi standarditega. Seepärast peetakse makromajandusliku finantsabi andmise poliitilist eeltingimust täidetuks.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud 1,2 miljardi euro suurune makromajanduslik finantsabi Ukrainale makstakse välja kahes võrdses osas 12 kuu jooksul. Need vahendid laenatakse kapitaliturult ja laenatakse edasi Ukrainale. Laen tagatakse välistegevuse tagatisega. Vajalikud eraldised (9 % laenu summast) tehakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames kogusummas 108 miljonit eurot (eelarverida 14 02 01 70 „NDICI – ühise eraldisfondi eraldised“).

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Euroopa Liit annab Ukrainale keskmise kuni pika tähtajaga laenudena makromajanduslikku finantsabi kokku 1,2 miljardi eurot. See abi aitab katta 2022. aastal Ukraina täiendava rahastamisvajaduse. Kavakohaselt makstakse abi välja kahes võrdses osas. Esimene osamakse tehakse kohe pärast käesoleva ettepaneku heakskiitmist ja vastava vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumist. Teise osamakse tegemise tingimus on see, et Ukraina ametiasutused viivad edukalt ja õigeaegselt ellu struktuuripoliitika meetmed, mida nad on kohustunud rakendama.

Abi andmist korraldab komisjon. Kooskõlas finantsmäärusega kohaldatakse erisätteid pettuste ja õigusnormide muude rikkumiste ärahoidmiseks.

Komisjon ja Ukraina ametiasutused lepivad kokku vastastikuse mõistmise memorandumis, milles sätestatakse kavandatava makromajandusliku finantsabi andmisega seotud struktuurireformimeetmed, kaasa arvatud nende võtmise aeg ja järjekord. Nagu makromajandusliku finantsabi puhul tavaliselt, oleneb väljamaksete tegemine muu hulgas ka IMFi programmi jätkuvast edukast elluviimisest ning edusammudest ELi-Ukraina assotsieerimislepingu ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu rakendamisel. Komisjon teeb tihedat koostööd ametiasutustega, et jälgida eespool nimetatud poliitikameetmete ja eeltingimuste täitmist.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu (edaspidi „liit“) ja Ukraina vahelised suhted arenevad Euroopa naabruspoliitika ja idapartnerluse raames edasi. Liidu ja Ukraina vaheline assotsieerimisleping, mis sisaldab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitlevaid sätteid, jõustus 1. septembril 2017.
- (2) Ukraina on viinud alates 2014. aasta kevadest ellu kaugeleulatuvat reformiprogrammi, mille eesmärk on stabiliseerida riigi majandust ja parandada kodanike toimetulekut. Selle kava peamiste prioriteetide hulka kuuluvad võitlus korrupsiooni vastu ning põhiseaduse, valimis- ja kohtureformid. Neid reforme on aidatud rakendada viie järjestikuse makromajandusliku finantsabi programmiga, mille raames Ukraina on saanud laenudena abi kokku 5 miljardit eurot. Viimase, COVID-19ga seotud erakorralise finantsabi¹ raames, mille andmine lõppes 2021. aasta septembris, sai Ukraina laenudena 1,2 miljardit eurot.
- (3) Ukraina majandust mõjutas negatiivselt 2020. aasta majanduslangus, mille põhjustasid COVID-19 pandeemia ja pikaajalised julgeolekuohud piiril Venemaaga. Ebakindluse pideva suurenemise tagajärjeks on hiljutine kindlustunde kaotamine, mis halvendab majanduslikke väljavaateid, ja juurdepääsu kaotamine rahvusvahelistele kapitaliturgudele alates 2022. aasta jaanuari keskpaigast. Rahastamistingimuste märkimisväärne halvenemine suurendab suurt ja üha kasvavat täiendavat välisrahastamise puudujääki ning avaldab ränka mõju investeeringutele, mille tulemusel väheneb võime panna vastu tulevastele majanduslikele ja poliitilistele šokkidele.
- (4) Ukraina valitsus on näidanud üles kindlat pühendumist edasistele reformidele, keskendudes praegusel kriitilisel silmapilgul lühiajalist perspektiivi silmas pidades peamistele poliitikavaldkondadele, nagu majanduslik vastupanuvõime ja stabiilsus, valitsemine ja õigusriik ning energeetika.
- (5) Ametiasutused, kes on taas kinnitanud pühendumist reformidele ja näitavad üles tugevat poliitilist tahet, on alates 2021. aasta suvest kiirendanud reformide

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta otsus (EL) 2020/701, mis käsitleb makromajandusliku finantsabi andmist laienemis- ja naabruspoliitika partneritele COVID-19 pandeemia kontekstis (ELT L 165, 27.5.2020, lk 31–37).

rakendamist, mis võimaldas Ukrainal muu hulgas edukalt lõpule viia COVID-19ga seotud makromajandusliku finantsabi programmi, kuna kõik vastastikuse mõistmise memorandumis liiduga kokku lepitud reformimeetmed olid ellu viidud.

- (6) Selleks et võimaldada COVID-19ga seotud kriisiolukorras paindlikumat poliitikat, kiitis Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) 2020. aasta juunis heaks 5 miljardi USA dollari suuruse 18aastase tugilaenu andmise Ukrainale. Kokkulepitud poliitikameetmetes keskendutakse neljale prioriteedile: i) kriisi majandusliku mõju leevendamine, sealhulgas leibkondade ja ettevõtete toetamise kaudu; ii) keskpanga jätkuva sõltumatus ja paindliku vahetuskursi tagamine; iii) finantsstabiilsuse kindlustamine koos pangakriiside lahendamise kulude hüvitamisega ning iv) edasiliikumine oluliste valitsemis- ja korruptsioonivastaste meetmetega, et säilitada ja parandada hiljutisi saavutusi. Kuna reformide elluviimise tulemused on ebahühtlased, toimus programmi esimene läbivaatamine, mille raames muu hulgas nõustuti pikendama programmi kuni 2022. aasta juuni lõpuni, alles 2021. aasta novembris. Selle tulemusel on praeguse IMFi programmi raames seni tehtud väljamaksete kogusumma 2,8 miljardit USA dollarit. 2022. aasta teise kvartali lõpuks on kavas korraldada veel kaks läbivaatamist.
- (7) Võttes arvesse suuri eelarve rahastamisega seotud riske olukorras, kus majandus taastub aeglaselt COVID-19st tingitud langusest ja inflatsioon kasvab kiiresti, taotles Ukraina 16. novembril 2021 liidult uut pikaajalise makromajandusliku finantsabi programmi kogusummas kuni 2,5 miljardit eurot. Käesoleva erakorralise abi andmisega reageeritakse siiski eeskätt riigi välisrahastamisvajaduse järsule ja ootamatule suurenemisele, mille põhjus on asjaolu, et juurdepääs finantsturgudele on sisuliselt kaotatud, ning selle aluseks olevatele kiireloomulistele probleemidele.
- (8) Arvestades, et Ukraina on hõlmatud Euroopa naabruspoliitikaga, peaks tal olema õigus saada liidult makromajanduslikku finantsabi.
- (9) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks olema erandlik rahastamisvahend, millega antakse maksebilansi sidumata ja sihtotstarbeta toetust eesmärgiga rahuldada abisaaja kiireloomulist välisrahastamisvajadust ja millega peaks kaasnema sellise poliitilise programmi rakendamine, mis hõlmaks tugevaid ja viivitamatuid kohandamis- ja struktuurireformimeetmeid maksebilansi olukorra parandamiseks lühiajalises perspektiivis ning majandusliku vastupanuvõime suurendamiseks keskpikas perspektiivis.
- (10) Arvestades et turule juurdepääsu kaotamine ja kapitali väljavool on tekitanud Ukraina maksebilansis märkimisväärse täiendava välisrahastamise puudujäägi ka pärast IMFi ja teiste mitmepoolsete institutsioonide vahendite eraldamist, peetakse Ukrainale kiiresti antavat liidu erakorralist makromajanduslikku finantsabi praeguses erandlikus olukorras asjakohaseks viisiks reageerida lühiajaliselt riiki ohustavatele märkimisväärsetele riskidele. Liidu makromajandusliku finantsabiga toetataks Ukraina majanduse stabiliseerimist, püüdes viivitamata suurendada riigi vastupanuvõimet ja võimaluse korral tugevdada Ukraina struktuurireformide kava, täiendades IMFi rahastamiskokkuleppe alusel kättesaadavaks tehtud vahendeid.
- (11) Liidu makromajandusliku finantsabi eesmärk peaks olema toetada jätkusuutliku välisrahastamise taastamist Ukrainas, toetades seeläbi Ukraina majanduslikku ja sotsiaalset arengut.
- (12) Liidu makromajanduslik finantsabi käib eelduste kohaselt käsikäes eelarvetoetuse väljamaksetega naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumentid

„Gloaalne Euroopa“, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947².

- (13) Liidu makromajandusliku finantsabi suuruse kindlaksmääramisel tuginetakse kvantitatiivsetele hinnangutele Ukraina täiendava välisrahastamise vajaduse kohta ning võetakse arvesse Ukraina suutlikkust rahastada end oma vahenditest, eelkõige tema käsutuses olevatest rahvusvahelistest reservidest. Liidu makromajanduslik finantsabi peaks täiendama IMFi ja Maailmapanga programme ja vahendeid. Makromajandusliku finantsabi suuruse kindlaksmääramisel võetakse samuti arvesse mitmepoolsete rahastajate eeldatavat rahalist panust ja vajadust tagada koormuse õiglane jagunemine liidu ja muude rahastajate vahel, Ukrainas juba kasutatavaid liidu muid välisrahastamisvahendeid ning liidu osalemisega saavutatavat lisaväärtust.
- (14) Komisjon peaks tagama, et liidu makromajanduslik finantsabi on õiguslikult ja sisuliselt kooskõlas välisrahaeranduse eri valdkondade peamiste põhimõtete, eesmärkide ja meetmetega ning liidu muude asjaomaste tegevuspõhimõtetega.
- (15) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks toetama liidu välispoliitikat Ukraina suhtes. Komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid tegema makromajandusliku finantsabi andmise käigus tihedat koostööd, et kooskõlastada liidu välispoliitikat ja tagada selle järjepidevus.
- (16) Liidu makromajanduslik finantsabi peaks toetama Ukraina pühendumist väärtustele, mis on liiduga ühised, sealhulgas demokraatiale, õigusriigi põhimõttele, heale valitsemistavale, inimõiguste austamisele, kestlikule arengule ja vaesuse vähendamisele, samuti tema pühendumist avatud, reeglitel põhineva ja õiglase kaubanduse põhimõtetele.
- (17) Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et Ukraina järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sh parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet ning tagab inimõiguste austamise. Lisaks peaksid liidu makromajandusliku finantsabi konkreetset eesmärki suurendama riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust ja läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust ning edendama kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, inimväärsete töökohtade loomist ja eelarve konsolideerimist toetavaid struktuurireforme. Komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid korrapäraselt jälgima nii eeltingimuste täitmist kui ka kõnealuste eesmärkide saavutamist.
- (18) Selleks et tagada liidu makromajandusliku finantsabiga seotud liidu finantshuvide tõhus kaitse, peaks Ukraina võtma asjakohaseid meetmeid kõnealuse abiga seotud pettuse, korruptsiooni ja muude rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Lisaks tuleks sätestada, et komisjon teeb kontrollid ja kontrollikoda auditeid.
- (19) Liidu makromajandusliku finantsabi andmisega ei piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu kui eelarvepädevate institutsioonide volitusi.
- (20) Makromajandusliku finantsabi jaoks vajalike eraldiste suurus peaks olema kooskõlas mitmeaastases finantsraamistikus sätestatud eelarveassigneeringutega.
- (21) Liidu makromajandusliku finantsabi andmist peaks korraldama komisjon. Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jälgida käesoleva otsuse rakendamist, peaks

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

komisjon neid abiga seotud asjaajamise käigust korrapäraselt teavitama ja edastama neile asjakohased dokumendid.

- (22) Selleks et tagada käesoleva otsuse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Nende volituste kasutamisel tuleks järgida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 182/2011³.
- (23) Liidu makromajandusliku finantsabi suhtes tuleks kohaldada majanduspoliitilisi tingimusi, mis sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis. Selleks et tagada ühetaolised rakendamistingimused ja tõhusus, tuleks komisjonile anda volitused pidada Ukraina ametiasutustega selliste tingimuste üle läbirääkimisi liikmesriikide esindajate komitee järelevalve all kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Selle määruse kohaselt tuleks reeglina kohaldada nõuandemenetlust, kui määruuses ei ole sätestatud teisiti. Võttes arvesse asjaolu, et üle 90 miljoni euro suurusel abil võib olla oluline mõju, on seda künnisväärtust ületavate tehingute puhul asjakohane kasutada kontrollimenetlust. Võttes arvesse Ukrainale antava liidu makromajandusliku finantsabi suurust, tuleks vastastikuse mõistmise memorandumi vastuvõtmise ning abi vähendamise, peatamise või lõpetamise suhtes kohaldada kontrollimenetlust.
- (24) Kuna käesoleva otsuse eesmärki, nimelt anda Ukrainale eelkõige vastupanuvõime ja stabiilsuse toetamiseks erakorralist abi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Selles artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (25) Pidades silmas kiireloomulisust, mis tuleneb COVID-19 pandeemiast ning sellega seotud majanduslikest järelmitest põhjustatud erandlikest asjaoludest, peeti asjakohaseks teha erand ELi lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 osutatud kaheksa nädala pikkusest tähtjast.
- (26) Käesolev otsus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Liit annab Ukrainale kuni 1,2 miljardit eurot makromajanduslikku finantsabi (edaspidi „liidu makromajanduslik finantsabi“), et toetada Ukraina makromajanduslikku stabiliseerimist ja põhjalikku reformikava. Abi antakse laenude vormis. Liidu makromajanduslikku finantsabi antakse tingimusel, et Euroopa Parlament ja nõukogu kiidavad heaks liidu asjaomase aasta eelarve. Abi aitab katta Ukraina maksebilansivajadusi, mis on kindlaks määratud IMFi programmis.
2. Liidu makromajandusliku finantsabi rahastamiseks volitatakse komisjoni laenama liidu nimel vajalikud rahalised vahendid kapitaliturgudelt või finantseerimisasutustelt

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

ja laenama need edasi Ukrainale. Laenude maksimaalne keskmine tähtaeg on 15 aastat.

3. Liidu makromajandusliku finantsabi andmist korraldab komisjon kooskõlas IMFi ja Ukraina vahel sõlmitud lepingute või kokkulepetega ning Euroopa naabruspoliitika raames ELi-Ukraina assotsieerimislepingus, sealhulgas laiaulatuslikus vabakaubanduslepingus sätestatud majandusreformide peamiste põhimõtete ja eesmärkidega.

Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa Parlamenti ja nõukogu liidu makromajandusliku finantsabiga, sealhulgas abi väljamaksetega, seotud suundumustest ning esitab nendele institutsioonidele õigeaegselt asjakohased dokumendid.

4. Liidu makromajanduslikku finantsabi on võimalik saada aasta jooksul alates artikli 3 lõikes 1 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumisele järgnevast päevast.
5. Kui Ukraina rahastamisvajadus liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksete perioodil algsete prognoosidega võrreldes olulisel määral väheneb, vähendab komisjon antava abi summat või peatab või lõpetab abi andmise, toimides artikli 7 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Artikkel 2

1. Liidu makromajandusliku finantsabi andmise eeltingimus on see, et Ukraina järgib tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme (sh parlamentaarne mitmeparteisüsteem) ja õigusriigi põhimõtet ning tagab inimõiguste austamise.
2. Komisjon ja Euroopa välisteenistus jälgivad kõnealuse eeltingimuse täitmist kogu liidu makromajandusliku finantsabi andmise perioodi jooksul.
3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse kooskõlas nõukogu otsusega 2010/427/EL⁴.

Artikkel 3

1. Komisjon lepib vastavalt artikli 7 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele Ukraina ametiasutustega kokku liidu makromajandusliku finantsabi andmise eelduseks olevad selgelt määratletud majanduspoliitilised ja finantstingimused, milles on olulisel kohal struktuurireformid ja riigi rahanduse usaldusväärsus ning mis sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis (edaspidi „vastastikuse mõistmise memorandum“), mis sisaldab nende tingimuste täitmise ajakava. Vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud majanduspoliitilised ja finantstingimused peavad olema kooskõlas artikli 1 lõikes 3 osutatud kokkulepete ja ühiste arusaamadega, sealhulgas Ukrainas IMFi toetusel rakendatavate makromajandusliku kohandamise ja struktuurireformi programmidega.
2. Lõikes 1 osutatud tingimuste eesmärk on eelkõige suurendada Ukrainas riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust ja läbipaistvust ning nendega seotud aruandekohustust, sealhulgas liidu makromajandusliku finantsabi kasutamise puhul. Poliitikameetmete kavandamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse ka turgude vastastikusel avamisel tehtavaid edusamme, õigusnorme järgiva ja õiglase

⁴ Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30).

kaubanduse arengut ning muid liidu välispoliitika prioriteete. Komisjon jälgib korrapäraselt kõnealuste eesmärkide saavutamise edenemist.

3. Liidu makromajandusliku finantsabi üksikasjalikud finantstingimused sätestatakse laenulepingus, mille sõlmivad komisjon ja Ukraina.
4. Komisjon kontrollib korrapäraselt, et artikli 4 lõikes 3 osutatud tingimused oleksid kogu aeg täidetud, sealhulgas seda, kas Ukraina majanduspoliitika vastab liidu makromajandusliku finantsabi eesmärkidele. Selle kontrolli eesmärgil koordineerib komisjon oma tegevust põhjalikult IMFi ja Maailmapangaga ning vajaduse korral ka Euroopa Parlamendi ja nõukoguga.

Artikkel 4

1. Kui lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud, teeb komisjon liidu makromajandusliku finantsabi kättesaadavaks kahe võrdse osamaksena, mis mõlemad kujutavad endast laenu. Kummagi osamakse tegemise aeg määratakse kindlaks artiklis 3 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumis.
2. Seoses laenudena antava liidu makromajandusliku finantsabiga tehakse vajaduse korral eraldi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 2021/947⁵.
3. Komisjon teeb osamaksete väljamaksmise otsuse, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - (a) artiklis 2 sätestatud eeltingimus;
 - (b) IMFi mitteennetava krediidikokkuleppe jätkuv ja rahuldav rakendamine;
 - (c) vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud majanduspoliitiliste ja finantstingimuste rahuldav rakendamine.

Teine osamakse tehakse üldjuhul mitte varem kui kolme kuu möödumisel esimese osamakse tegemisest.

4. Kui lõikes 3 sätestatud tingimused ei ole täidetud, peatab komisjon liidu makromajandusliku finantsabi väljamaksete ajutiselt või lõpetab need. Sel juhul teavitab komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu peatamise või lõpetamise põhjustest.
5. Liidu makromajanduslik finantsabi makstakse välja Ukraina keskpangale. Koosõlas vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitavate tingimustega ja eeldusel, et täiendava rahastamise vajadus leiab kinnitust, võib liidu rahalised vahendid üle kanda Ukraina rahandusministeeriumile kui lõplikule abisaajale.

Artikkel 5

1. Liidu makromajandusliku finantsabiga seotud laenuvõtmis- ja laenuandmistehingud tehakse eurodes ühe ja sama väärtuspäeva kursiga, need ei too liidu jaoks kaasa

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

laenu tähtaegade muutumist ega tekita liidule valuuta- või intressimäärariske või muid kommertsriske.

2. Kui asjaolud seda võimaldavad ning kui Ukraina seda taotleb, võib komisjon astuda vajalikke samme, et tagada laenulepingu tingimustesse ennetähtaegse tagasimaksmise klausli lisamine ning vastava klausli lisamine ka laenuvõtmistehingute tingimustesse.
3. Kui asjaolud võimaldavad laenu intressimäära parandada ja kui Ukraina seda taotleb, võib komisjon otsustada esialgsed võetud laenud täielikult või osaliselt refinantseerida või asjaomased finantstingimused restruktureerida. Refinantseerimine või restruktureerimine toimub kooskõlas lõigetega 1 ja 4 ning see ei põhjusta asjaomase laenu tähtaja pikendamist ega refinantseerimise või restruktureerimise kuupäevaks laekumata põhisumma suurenemist.
4. Ukraina kannab kõik liidu kulud seoses käesoleva otsuse kohaste laenuvõtmis- ja laenuandmistehingutega.
5. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõigetes 2 ja 3 osutatud tehingute käigust.

Artikkel 6

1. Liidu makromajanduslikku finantsabi rakendatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 1046/2018⁶.
2. Liidu makromajandusliku finantsabi rakendamisel kasutatakse otsest eelarve täitmist.
3. Ukraina ametiasutustega sõlmitavas laenulepingus ja toetuslepingus peavad olema sätted, millega:
 - (a) tagatakse, et Ukraina kontrollib korrapäraselt liidu eelarvest eraldatud vahendite nõuetekohast kasutamist, võtab asjakohaseid meetmeid õigusnormide rikkumiste ja pettuse ärahoidmiseks ning vajaduse korral ka õiguslike meetmeid, et nõuda tagasi kõik käesoleva otsuse alusel antud rahalised vahendid, mis on omastatud;
 - (b) tagatakse liidu finantshuvide kaitse, eelkõige nähes ette konkreetseid meetmeid liidu makromajanduslikku finantsabi mõjutava pettuse, korrupsiooni ja muude õigusnormide rikkumiste ärahoidmiseks ja nende vastu võitlemiseks kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ, Euratom) nr 2988/95,⁷ nõukogu määrusega (EÜ, Euratom) nr 2185/96,⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013⁹ ning nende liikmesriikide puhul, kes osalevad tõhustatud koostöös seoses Euroopa

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

⁷ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

⁸ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

Prokuratuuriga, kooskõlas nõukogu määrusega (EL) 2017/1939;¹⁰ sel eesmärgil antakse Euroopa Pettustevastasele Ametile sõnaselgelt õigus korraldada juurdlusi, sealhulgas eelkõige kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi, kaasa arvatud digitaalkriminalistika toimingud ja intervjuud; antakse komisjonile või tema esindajatele sõnaselgelt õigus teha kontrole, sealhulgas kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi;

- (c) antakse komisjonile ja Euroopa Kontrollikojale sõnaselgelt volitused teha liidu makromajandusliku finantsabi andmise perioodil ja selle järel auditeid, sealhulgas dokumentide auditeid ja kohapealseid auditeid, nagu tegevusanalüüsid;
 - (d) tagatakse, et liidul on õigus nõuda laenu ennetähtaegset tagasimaksmist ja/või toetuse täielikku tagasimaksmist, kui on kindlaks tehtud, et Ukraina on liidu makromajandusliku finantsabi haldamise kontekstis olnud seotud pettuse või korrupsioonijuhtumiga või mõne muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve;
 - (e) tagatakse, et kõik liidu kulud, mis on seotud finantsabiga, tasub Ukraina.
4. Komisjon korraldab enne liidu makromajandusliku finantsabi rakendamist tegevusanalüüsi, et kontrollida Ukraina finantskorra, haldusmenetluste ning sise- ja väliskontrollimehhanismide usaldusväärsust, kui need on abi andmise seisukohast olulised.

Artikkel 7

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 8

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga aasta 30. juuniks aruande käesoleva otsuse rakendamise kohta eelnenud aastal, sealhulgas hinnangu otsuse rakendamise kohta. Aruandes:
 - (a) analüüsitakse liidu makromajandusliku finantsabi rakendamise edenemist;
 - (b) hinnatakse Ukraina majanduslikku olukorda ja väljavaateid ning edusamme, mis on tehtud artikli 3 lõikes 1 osutatud poliitikameetmete rakendamisel;
 - (c) näidatakse ära seos vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud majanduspoliitiliste tingimuste, Ukraina jooksvate majandus- ja eelarvetulemuste ning liidu makromajandusliku finantsabi väljamakseid käsitlevate komisjoni otsuste vahel.
2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kaks aastat pärast artikli 1 lõikes 4 osutatud abiperioodi lõppu järelhindamise aruande, milles hinnatakse liidu makromajandusliku finantsabi tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on liidu makromajanduslik finantsabi aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

¹⁰ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

Artikkel 9

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus täiendava makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukraina Vabariigile

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB) struktuurile¹¹

Poliitikavaldkond: majandus- ja rahandusküsimused

Meede: rahvusvahelised majandus- ja rahandusküsimused

1.3. Ettepaneku/algatuse liik

Ettepanek/algatus käsitleb **uut meedet**

Ettepanek/algatus käsitleb **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest¹²**

Ettepanek/algatus käsitleb **olemasoleva meetme pikendamist**

Ettepanek/algatus käsitleb **ümbesuunatud meedet**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Komisjoni mitmeaastased strateegilised eesmärgid, mida ettepaneku/algatuse kaudu täidetakse

„Anda uut hoogu töökohtade loomisele ning majanduskasvu ja investeringute edendamisele: suurendada heaolu ka väljaspool ELi“

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr

„Suurendada heaolu ka väljaspool ELi“

Asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise struktuurile

Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi asjakohane tegevus on seotud järgmisega:

(a) makromajandusliku finantsstabiilsuse toetamine ja majanduskasvu edendavate reformide soodustamine väljaspool ELi, sh põhipartneritega korrapäraselt peetavate majandusdialogide ja makromajandusliku finantsabi kaudu, ning

(b) laienemisprotsessi ning ELi laienemis- ja naabuspoliitika ja muude prioriteetide rakendamise toetamine partnerriikides, tehes majandusanalüüse, hinnates poliitikameetmeid ja andes nõu.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

¹¹ ABM: tegevuspõhine juhtimine; ABB: tegevuspõhine eelarvestamine.

¹² Vastavalt finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktile a või b.

- Aitab katta Ukraina välisrahastamisvajadust seoses maksebilansi märkimisväärse halvenemisega, mis on põhjustatud praegusest COVID-19 pandemiast ja riigi piiril esinevate geopoliitiliste pingete mõjust kindlustundele.
- Leevendab partneri eelarvelisi rahastamisvajadusi.
- Toetab eelarve konsolideerimist ja välist stabiliseerimist IMFi programmi raames.
- Toetab struktuurireforme, mille eesmärk on parandada üldist makromajanduslikku juhtimist, tugevdada majanduse juhtimist ja läbipaistvust ning parandada kestliku majanduskasvu tingimusi.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Ukraina ametiasutused peavad andma komisjoni talitustele korrapäraselt aru mitme majandusnäitaja kohta ning esitama enne abi osamaksete tegemist põhjaliku aruande selle kohta, kas nende tegevus vastab kokku lepitud poliitikatingimustele.

Komisjoni talitused jätkavad Ukraina rahanduse juhtimise jälgimist ka pärast 2020. aasta juunis esitatud tegevusanalüüsi riigi rahastamis- ja halduskorra kohta. Ka ELi delegatsioonid partnerriikides esitavad abi jälgimise seisukohast olulistel teemadel korrapäraselt aruandeid. Komisjoni talitused suhtlevad tihedalt IMFi ja Maailmapangaga, et saada osa nende kogemustest seoses vastavas partnerriigis käimasoleva tegevusega.

Kavandatud seadusandliku otsusega on ette nähtud nõukogule ja Euroopa Parlamendile esitatav iga-aastane makromajanduslikku finantsabi käsitlev aruanne, mis sisaldab hinnangut kõnealuse meetme rakendamise kohta. Kahe aasta jooksul pärast rakendusaja lõppu tehakse abi sõltumatu järeelhindamine.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiviisi või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Abi väljamaksed sõltuvad poliitiliste eeltingimuste täitmisest ja IMFi programmi jätkuvast edukast elluviimisest. Praegust IMFi programmi, mille IMFi direktorite nõukogu kiitis heaks 9. juunil 2020 pärast seda, kui Ukraina ametiasutused olid rakendanud mitmeid eelnevaid meetmeid, pikendati 21. novembril 2021, pärast programmi esimese läbivaatamise edukat lõpuleviimist, 2022. aasta juuni lõpuni. Peale selle lepib komisjon Ukraina ametiasutustega kokku konkreetsetes poliitikatingimustes, mis loetletakse vastastikuse mõistmise memorandumis.

Kavakohaselt makstakse abi välja kahes osas. Esimene väljamakse tehakse eeldatavasti vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumisel, võimalik et veel 2022. aasta esimeses kvartalis. Teise väljamakse võib teha aasta jooksul pärast vastastikuse mõistmise memorandumi jõustumist.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Makromajanduslik finantsabi on poliitikal põhinev vahend, mille eesmärk on leevendada lühikese ja keskpika perioodi välisrahastuse vajadusi. Arvestades, et juurdepääs rahvusvahelistele kapitaliturgudele on kaotatud, aitab makromajanduslik finantsabi oluliselt rahastada riigi üha suuremat järelejäänud rahastamispuudujääki. Makromajanduslik finantsabi täiendab vahendeid, mille on kättesaadavaks teinud rahvusvahelised finantseerimisasutused, kahepoolsed rahastajad ja muud ELi finantseerimisasutused. Seeläbi aitab makromajanduslik finantsabi suurendada rahvusvahelise üldsuse antud rahalise toetuse ja muu ELi rahalise abi, sealhulgas eelarvetoetuse üldist tulemuslikkust.

Lisaks sellele pakub makromajandusliku finantsabi programm pikaajalist rahastamist väga soodsatel tingimustel, mis on tavaliselt paremad kui ülejäänud rahvusvahelistel või kahepoolsetel rahastajatel, ning peaks seega aitama valitsusel täita oma eelarvet ilma eelarveerinevusteta ja aitama kaasa võla jätkusuutlikkusele.

Lisaks makromajandusliku finantsabi finantsmõjule suurendab kavandatud programm valitsuse pühendumist reformidele ja püüdlusi tihendada suhteid ELiga, mida kajastab 2017. aastal jõustunud assotsieerimisleping. Seda aitab muu hulgas saavutada abi väljamaksmise asjakohane tingimuslikkus. Laiemas kontekstis antakse programmiga märku sellest, et EL on valmis toetama majanduslikult raskel ajal oma idanaabruses asuvaid partnereid, sealhulgas Ukrainat.

- 1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Partneritele antud makromajandusliku finantsabi kohta tehakse järelhindamist. Seni (lõpule viidud makromajandusliku finantsabi programmide kohta) tehtud hindamiste järelduste kohaselt aitab makromajandusliku finantsabi andmine parandada partneri välispositsiooni jätkusuutlikkust, makromajanduslikku stabiilsust ja struktuurireformide elluviimist, kuigi mõnikord on selle mõju tagasihoidlik ja kaudne. Enamikul juhtudel oli makromajanduslikul finantsabil partnerite maksebilansile positiivne mõju ning see aitas leevendada survet nende eelarvele. Ühtlasi kiirendas see mõnevõrra majanduskasvu.

Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi viimane hindamine hõlmab meetet, mida rakendati aastatel 2015–2018 (kolmas makromajanduslik finantsabi). Hindamise käigus leiti, et kolmas makromajanduslik finantsabi oli oma eesmärkide, rahastamispaketi ja poliitikingimuste poolest väga asjakohane. Abi andmisega toetati tulemuslikult Ukraina eelarve konsolideerimist ning aidati riigil parandada oma maksebilansi olukorda. Abi saamiseks seatud tingimustel oli poliitiliselt tugevdav mõju, mis aitas mobiliseerida Ukraina ametiasutusi olulisteks reformideks (riigi rahanduse juhtimine, energeetikasektor, valitsemine ja läbipaistvus ning finantssektor). Programmi lisaväärtus seisnes ka erasektori kindlustunde suurendamises.

- 1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga

2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus kaetakse makromajandusliku finantsabi laenude andmine naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ raames välistegevuse tagatisest eraldamiseks ette nähtud kogusummaga. Makromajandusliku finantsabi jaoks ette nähtud (soovituslik) laenuandmisvõime on piisav, et katta seda ja muid rakendatavaid makromajandusliku finantsabi meetmeid.

Võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

EL on üks peamisi Ukrainale rahalise abi andjaid, toetades riigi majandus-, struktuuri- ja institutsioonilisi reforme ning kodanikuühiskonda. EL andis aastatel 2015–2021 makromajandusliku finantsabi programmide kaudu Ukrainale rahalist toetust kokku 5 miljardit eurot. Käesolev makromajandusliku finantsabi programm täiendab muid välismeetmeid või -vahendeid, mida EL kasutab Ukraina toetamiseks. Ühtlasi on makromajanduslik finantsabi kooskõlas uue instrumendiga „Gloaalne Euroopa“ (naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument) ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga (IPA-III) (2021–2027).

Muude ELi vahenditega võrreldes on makromajandusliku finantsabi peamine lisaväärtus see, et sellega saab aidata luua stabiilse makromajandusliku raamistiku, muu hulgas suurendades maksebilansi ja eelarvepositsiooni kestlikkust, ning sobiva raamistiku struktuurireformide elluviimiseks. Makromajandusliku finantsabi raames ei anta korrapärast rahalist toetust ning abi andmine lõpetatakse kohe, kui partneri rahanduse välispositsioon on saadud tagasi kestlikule kursile.

Makromajanduslik finantsabi peaks täiendama rahvusvahelise kogukonna kavandatud meetmeid, eelkõige IMFi ning Maailmapanga toetatavaid kohandamis- ja reformiprogramme.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Laenude abil suurendab kõnealune makromajandusliku finantsabi meede ELi eelarve tulemuslikkust finantsvõimenduse kaudu ja pakub parimat kulutõhusat lahendust.

Komisjon on volitatud laenama kapitaliturgudelt nii Euroopa Liidu kui ka Euratomi nimel rahalisi vahendeid, kasutades selleks ELi eelarvetagatist. Eesmärk on saada turult rahalisi vahendeid parima võimaliku intressimääraga tänu ELi/Euratomi kõrgeimale krediitvõimele (reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja DBRS hinnangul reiting AAA ning reitinguagentuuri S&P hinnangul reiting AA, kõik stabiilse väljavaatega) ning laenates need seejärel edasi rahastamiskõlblikele laenuvõtjatele seoses laenude andmisega Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi, maksebilansi rahastamisvahendi, makromajandusliku finantsabi ja Euratomi projektide raames. Laenu võtmine ja andmine toimub kompensatsioonitehingu vormis, nii et puudub intressimäära- või valuutarisk ELi eelarvele. Eesmärk saada laenuvõtmis- ja laenuandmistehinguteks rahalisi vahendeid parima võimaliku intressimääraga on saavutatud, sest need intressimäärad on kooskõlas sarnaste asutustega (Euroopa Investeerimispank, Euroopa finantsstabiilsusmehhanism ja Euroopa stabiilsusmehhanism).

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

X Piiratud kestusega

- Hõlmab 12 kuud alates 2022. aastast
- Finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2022–2023 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2022–2023.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid¹³

X Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- X oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

--

¹³ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Käesoleva otsuse alusel rahastatavaid meetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise korras komisjoni poolt peakorterist ja liidu delegatsioonide toetusel.

Kõnealune abi on laadilt makromajanduslik ja kooskõlas IMFi toetatava programmiga. Komisjoni talitused lähtuvad meetmete jälgimisel nii IMFi programmi kui ka Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud konkreetsete reformimeetmete jätkuvast edukast elluviimisest, kusjuures jälgimistoimingute sagedus vastab osamaksete arvule (vt ka punkt 1.4.4).

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Käesoleva otsuse alusel rahastatavaid meetmeid rakendatakse eelarve otsese täitmise korras komisjoni poolt peakorterist ja liidu delegatsioonide toetusel.

Makromajandusliku finantsabi väljamaksed sõltuvad läbivaatamiste tulemustest ning on seotud iga meetme juurde kuuluvate tingimuste täitmisega. Tingimuste täitmist jälgib tähelepanelikult komisjon tihedas koostöös liidu delegatsioonidega.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Kindlakstehtud riskid

Kavandatud makromajandusliku finantsabi andmisega kaasnevad väärkasutuse risk ning strateegilised ja poliitilised riskid.

On risk, et makromajanduslikku finantsabi võidakse kasutada pettuse eesmärgil. Kuna makromajanduslik finantsabi (erinevalt näiteks projektide rahastamisest) ei ole ette nähtud konkreetsete kulutuste jaoks, on see risk seotud selliste teguritega nagu Ukraina keskpanga ja rahandusministeeriumi juhtimissüsteemide üldine kvaliteet, haldusmenetlused, kontrolli- ja järelevalvefunktsioonid, IT-süsteemide turvalisus ning sise- ja välisauditiüksuste suutlikkus.

Teine risk on seotud võimalusega, et Ukraina ei suuda täita ELi ees oma kavandatud makromajandusliku finantsabi laenudest tulenevaid finantskohustusi (makseviivituse või krediidirisk), mille põhjuseks võib olla näiteks riigi maksebilansi ja eelarvepositsiooni märkimisväärne täiendav halvenemine.

Veel üks oluline abi andmist ohustav risk tuleneb üha teravnevatest pingetest Ukraina ja Venemaa vahel, mis võivad avaldada täiendavat kahjulikku mõju Ukraina makromajanduslikule stabiilsusele, mõjutades omakorda IMFi programmi tulemusi ning kavandatud makromajandusliku finantsabi välja- ja/või tagasimaksmist.

Sisekontrollisüsteemid

Makromajandusliku finantsabi suhtes kohaldatakse kinnitamis-, kontrolli- ja auditeerimismenetlusi, mille eest vastutavad komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), ja Euroopa Kontrollikoda, nagu on ette nähtud finantsmääruse artikliga 129.

Eelkontroll: komisjon hindab abisaava riigi juhtimis- ja kontrollisüsteemi. Iga abisaava riigi kohta teeb komisjon vajaduse korral konsultantide tehnilise abiga eelneva tegevusanalüüsi, mis käsitleb rahastamiskorda ja kontrollikeskkonda. Samuti analüüsitakse keskpanga ja rahandusministeeriumi raamatupidamisprotseduure, ülesannete lahusust ning sise- ja välisauditit, et saada piisavalt kinnitust usaldusväärse finantsjuhtimise kohta. Nõrkuste ilmnemisel kehtestatakse vastavad tingimused, mis tuleb täita enne abi väljamaksete tegemist. Samuti kehtestatakse vajaduse korral spetsiaalne maksekord (nt eraldatud kontod).

Rakendamise ajal: komisjon kontrollib partneri korrapäraseid deklaratsioone. Makse eeldab: 1) järelevalvet kokkulepitud tingimuste täitmise üle majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi poolt tihedas koostöös ELi delegatsioonide ja väliste sidusrühmadega, nagu IMF; 2) tavapäraselt majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadis kasutatavas rahastamiskorras (mudel 2) sätestatud kontrollimenetlust, kaasa arvatud eespool nimetatud abi väljamaksega seotud tingimuste täitmise kontrolli finantsüksuse poolt. Makromajandusliku finantsabi meetmetega seotud väljamaksete tingimuseks võivad olla täiendavad sõltumatud (dokumentidel põhinevad ja kohapealsed) järelkontrollid peadirektoraadi järelkontrolli rühma ametnike poolt. Selliseid kontrole võib algatada ka edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja taotlusel. Maksete katkestamisi ja peatamisi, finantskorrektsioone (komisjoni poolt) ja sissenõudmisi võib rakendada vastavalt vajadusele (seni ei ole neid tehtud) ning need on partneritega sõlmitud rahastamislepingutes sõnaselgelt sätestatud.

- 2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Olemasolevad kontrollisüsteemid, nagu eelnevad tegevusanalüüsid või järelhindamised, tagasid makromajandusliku finantsabi maksete puhul tegeliku veamäära 0%. Teadaolevad pettuse, korrupsiooni või ebaseadusliku tegevuse juhtumid puuduvad. Makromajandusliku finantsabi meetmete puhul kasutatakse selget sekkumisloogikat, mis võimaldab komisjonil hinnata nende meetmete mõju. Kontrollid võimaldavad tagatise kinnitamist ning poliitikaeesmärkide ja prioriteetide saavutamist.

2.3. **Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed**

Nimetae rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Abi omastamise riskide maandamiseks on võetud ja võetakse veel mitu meetet.

Esiteks sisaldab laenuleping mitut sätet, mis käsitlevad kontrollimist, pettuse tõkestamist, auditeid ja rahaliste vahendite tagasinõudmist pettuse või korrupsiooni korral. Peale selle nähakse ette, et abiga seotakse mitu konkreetset poliitikatingimust, sealhulgas riigi rahanduse juhtimise valdkonnas, et tugevdada tõhusust, läbipaistvust ja aruandekohustust. Lisaks makstakse abi spetsiaalsele kontole Ukraina keskpangas.

Peale selle on komisjoni talitused vastavalt finantsmäärusele koostanud Ukraina rahastamis- ja halduskorra tegevusanalüüsi, et teha kindlaks, kas kehtestatud programmi raames antava abi, sealhulgas makromajandusliku finantsabi haldamise kord pakub piisavaid tagatiseid. Analüüs tehti 2020. aasta juunis ja see hõlmab selliseid valdkondi nagu eelarve koostamine ja täitmine, avaliku sektori sisefinantskontroll, sise- ja välisaudit, riigihanked, sularaha ja valitsemissektori võla haldamine ning

keskpanga sõltumatus. Selles valdkonnas toimuvat arengut jälgib tähelepanelikult ka ELi delegatsioon vastavas partnerriigis. Komisjon kasutab ka eelarve toetamise meetmeid, et aidata Ukraina ametiasutustel parandada riigi rahanduse juhtimise süsteeme; neid pingutusi toetavad tugevalt ka teised rahastajad.

Peale selle kohaldatakse abi suhtes kinnitamis-, kontrolli- ja auditeerimismenetlusi, mille eest vastutavad komisjon, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), ja Euroopa Kontrollikoda, nagu on ette nähtud finantsmääruse artiklis 129.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ¹⁴	EFTA riigid ¹⁵	kandidaatriigid ¹⁶	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	14.02.01.70.06 [makromajandusliku finantsabi laenud – EAG]	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse – ei kohaldata

¹⁴ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

¹⁵ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

¹⁶ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	6	Rubriik 6 – Naabus ja maailm
---	---	-------------------------------------

DG: ECFIN			Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	KOKKU
•Tegevusassigneeringud							
Eelarverida ¹⁷	Kulukohustused	(1a)	108,0 ¹⁸				108,0
14.02.01.70.06 [makromajandusliku finantsabi laenud – EAG]	Maksed	(2a)				108,0	108,0
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ¹⁹							
Eelarverida 14.20.03.01 [makromajandusliku finantsabi toetused]		(3)				0,15	0,15
Assigneeringud KOKKU: DG ECFIN	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	108,0				
	Maksed	= 2a + 2b +3				108,0	

¹⁷ Eelarve ametliku liigenduse kohaselt.

¹⁸ Makromajandusliku finantsabi laenude jaoks tehtavad eraldised (9 %) ühisesse eraldisfondi.

¹⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	108,0			0,15	108,15
	Maksed	(5)				108,15	108,15
•Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 6 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	108,0			0,15	108,15
	Maksed	= 5 + 6				108,15	108,15

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist jaotist korrata (miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma))

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	Rubriik 7 – Euroopa avalik haldus
---	---	--

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantssselgituse lisas](#) (sisekorraeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

DG: ECFIN			Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta	KOKKU
Personalikulud			0,283	0,141	–	0,024		0,448
Muud halduskulud			–	0,020	–	–		0,020
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	Assigneeringud		0,283	0,161	–	0,024		0,468
	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)		0,283	0,161	–	0,024		0,468

			Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	108,283	0,161	–	0,174		108,618
	Maksed	= 5 + 6	0,283	0,161	–	108,174		108,618

(võrdlussumma)													
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ↓	Väljundi liik ²⁰	Aasta 2021		Aasta 2022		Aasta 2023		Aasta 2024		Aasta 2025		KOKKU	
		Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ²¹													
- Väljund 1	Toetusmaksed												
- Väljund 2	Välitegevuse tagatise eraldised			2	108,0							2	108,0
- Väljund 3	Järeelhindamine									1	0,15	1	0,15
Erieesmärk nr 1 kokku		-	-	2	108,0			-	-	1	0,15	2	108,15
KULUD KOKKU		-	-	2	108,0			-	-	1	0,15	2	108,15

²⁰ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

²¹ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärgid ...“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

– X Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025		KOKKU
--	---------------	---------------	---------------	---------------	--	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7						
Personalikulud	0,283	0,141	–	0,024		0,448
Muud halduskulud	–	0,020	–	–		0,020
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,283	0,161	–	0,024		0,468

Mitmeaastase finantsraamistiku ²² RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud						
Personalikulud						
Muud halduskulud						
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku						

KOKKU	0,283	0,161	–	0,024		0,468
--------------	--------------	--------------	----------	--------------	--	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest.

²² Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

– **X Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:**

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aast a 2022	Aast a 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	KOKK U
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	1,8	0,9	–	0,15	2,85
20 01 02 03 (delegatsioonides)					
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)					
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)					
Muud eelarveread (märkige)					
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)²³					
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)					
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)					
XX 01 xx yy zz²⁴	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)					
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)					
Muud eelarveread (märkige)					
KOKKU	1,8	0,9	–	0,15	2,85

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisisesel ümberpaigutamisel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>Direktoraadi D direktor: tegevuse järelevalve ja juhtimine, suhtlus nõukogu ja parlamendiga otsuse vastuvõtmiseks ja vastastikuse mõistmise memorandumi heakskiitmiseks, läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumi sõlmimiseks, aruannete läbivaatamine, lähetuste juhtimine ning tingimuste täitmisel tehtavate edusammude hindamine.</p> <p>Direktoraadi D üksuse juhataja / üksuse juhataja asetäitja: direktori abistamine tegevuse juhtimisel, suhtlus nõukogu ja parlamendiga otsuse vastuvõtmiseks ja vastastikuse mõistmise memorandumi heakskiitmiseks, läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumi ja (koos eelarve peadirektoraadiga) krediitkorralduse lepingu sõlmimiseks, aruannete läbivaatamine ja tingimuste täitmisel tehtavate edusammude hindamine.</p> <p>Osakondade ökonomistid, makromajandusliku abiprogrammi sektor (direktoraat D): otsuse ja vastastikuse mõistmise memorandumi ettevalmistamine, suhtlus</p>
--------------------------------	---

²³ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored eksperdid delegatsioonides.

²⁴ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

	<p>ametiasutuste ja rahvusvaheliste finantsasutustega, kontrollkäikude tegemine, komisjoni talituste aruannete koostamine, komisjoni menetluste ettevalmistamine seoses abi haldamisega, suhtlus välisekspertidega seoses tegevushinnangute ja järelhindamisega.</p> <p>Eelarve peadirektoraat (üksused E1 ja E3 direktori juhtimisel): krediidikorralduse lepingu ettevalmistamine, selle üle läbirääkimiste pidamine Ukraina ametiasutustega ja vastutavatelt komisjoni talitustelt sellele heakskiidu saamine ning mõlemalt poolt allkirjade saamine. Krediidikorralduse lepingu jõustumisejärgne kontroll. Laenuvõtmistehinguid käsitleva(te) komisjoni otsus(t)e ettevalmistamine, rahastamistaotlus(t)e esitamise järelevalve, pankade valimine, rahastamistehingute ettevalmistamine ja teostamine ning Ukrainale väljamaksete tegemine. Järelevalve tegemine laenu(de) tagastamise üle. Loetletud tegevusi käsitlevate aruannete koostamine.</p>
Koosseisuvälised töötajad	–

3.2.4. *Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*

Ettepanek/algatus:

- **X On täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.**

3.2.5. *Kolmandate isikute rahaline osalus*

Ettepanek/algatus:

- **X Ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.**

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.